

Helena HRACHOVÁ, „Těhotným, rodičkám a šestinedělkám ku pomoci“. *Obraz porodní báby na jihu Čech v 18. a 19. století*. Diplomová práce, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice 2009, 128 s.

Posudek oponenta diplomové práce

Ve své diplomové práci se Helena Hrachová zabývala tématem, které dosud nebylo v české historiografii příliš reflektováno. Prokázala přitom výbornou znalost domácí i zahraniční literatury, přičemž ji dokázala i kriticky zhodnotit. Právě literatura se stala hlavním východiskem pro úvodní obsáhlou, ale přehledně zpracovanou kapitolu, v níž autorka nastínila vývoj babictví od starověku do současnosti.

Nejpřínosnější je však určitě další část práce, ve které Helena Hrachová mikrohistorickou optikou přiblížila na základě studia různých typů pramenů, jakých změn doznalo babictví na jihu Čech v 18. a 19. století. Pracovala přitom především s prameny uloženými ve Státním oblastním archivu v Třeboni. Autorka zdůraznila a zároveň přesvědčivě doložila postupnou profesionalizaci porodních bab v tomto období. V tomto kontextu vyzdvihla i mimořádný význam Generálního zdravotního řádu Marie Terezie z roku 1753. Je nutné ocenit, že si zároveň velmi dobře uvědomuje rozdíl mezi psanou normou a realitou soudobého každodenního života, což je prvek, který v řadě starších prací, které se zabývaly tímto tématem, chyběl.

V dalších kapitolách pak Helena Hrachová přiblížila povinnosti i očekávané vlastnosti porodních bab, když vycházela hlavně z dochovaných porodnických příruček. V konfrontaci ideálního stavu popisovaného v příručkách s reálnou praxí jí však do určité míry bránil nedostatek pramenů, protože většina porodních bab si podrobné záznamy o průběhu jednotlivých porodů nepoživovala.

V závěrečné části práce se pak autorka pokusila nastínit vývoj pověr spojených s činností porodních bab, což je v bádání o tomto tématu u nás do jisté míry průkopnický počin. Přiblížila i snahu katolické církve tyto pověry, jakožto pohanské pozůstatky, ze života lidí vykořenit a jejich následnou transformaci, která lépe odpovídala křesťanské věrouce. Poté zmínila i další možné prameny, které by se daly pro bádání k danému tématu využít. V celé práci je potom nutné kladně hodnotit snahu o interdisciplinární přístup, kdy se diplomantka snažila o vzájemnou kombinaci historického a lékařského pohledu. Jako bývalá zdravotní sestra mohla navíc využít i vlastní praktické zkušenosti.

Diplomová práce je psána velmi čtivou a přehlednou formou. Vytknout lze snad jen občasné překlepy a chybné používání vztažných zájmen. Na straně 68 se potom autorce mezi nakažlivé choroby zřejmě omylem dostala padoucnice.

Diplomovou práci Heleny Hrachové hodnotím jako velmi kvalitní, oceňuji koncepční promyšlenost celé práce, schopnost pracovat s paleograficky obtížnými prameny i jejich následnou zajímavou interpretaci a hodnotím ji známkou **výborně**.

V Českých Budějovicích 24. 5. 2008

A handwritten signature in blue ink, reading "Jaroslav Dibelka". The signature is written in a cursive, flowing style.

Mgr. Jaroslav Dibelka